

(१२) अथ दर्भमयस्य वेदस्य निष्पादनमन्त्रमाह । “ त्वया वेदिं विविदुः पृथिवीं । त्वया यज्ञो जायते विश्वदानिः । अच्छिद्रं यज्ञमन्वेषि विद्वान् । त्वया होता सन्तनोत्यर्धमासान् ” इति । हे वेदनिष्पाद्यमान ‘त्वया’, सहायभूतेन सर्वे देवाः ‘पृथिवी’ विस्तीर्णा, भूम्यात्मिका, वा ‘वेदिं’ ‘विविदुः’ लब्धवन्तः । अतएव ब्राह्मणमास्नायते, ‘वेदेन वै देवा असुराणां वित्तं वेद्यमविन्दन्त तद्वेदस्य वेदत्वमिति’ । असुरवित्तं चेयं भूमिः । तथाचान्यत्रास्नातम्, ‘असुराणां वा इयमग्न आसीदिति’ । ‘भूमिरेव वेदिः सा वा इयं सर्वैव वेदिरिति’ श्रुत्यन्तरात् । तस्माद्वेदेन साधनेन भूम्यात्मिका वेदिर्देवैर्लब्धा । किञ्च हे वेद ‘त्वया यज्ञः’, ‘विश्वदानिः’ विश्वस्य फलस्य दाता, ‘जायते’ । किञ्च त्वञ्च ‘विद्वान्’ अभिज्ञः, सन् ‘अच्छिद्रं’ अविगुणं, ‘यज्ञम्’, ‘अन्वेषि’ अनुप्राप्नोषि, सम्पादयसीत्यर्थः । किञ्च ‘त्वया’, सहायभूतेन ‘होता’ होमस्य कर्त्ता, ‘अर्द्धमासान्’ शुक्लकृष्णपक्षरूपान्, ‘सन्तनोति’ यज्ञानुष्ठानेन सन्ततान् करोति । तथा च ब्राह्मणम्, ‘वेदं होता हवनीयात्स्तृणं नेति । यज्ञमेव तत् सन्तनोत्युत्तरस्मादर्द्धमासात् । तं सन्ततमुत्तरेऽर्धमास आलभते तं काले काल आगते यजत इति’ । एवं पुनः पुनरनुष्ठानाद्यज्ञविशिष्टानामर्द्धमासानां सन्तत्यं सम्पद्यते ॥

(१३) अथ दोहने वत्सबन्धनरज्जुस्वीकारानुमन्त्रणमन्त्रमाह । “ त्रयस्त्रिंशोसि तन्तूनां । पवित्रेण सहागहि ॥ १२ ॥ शिवेयं रज्जुरभिधानी । अघ्नियामुपसेवताम् ” इति । जाय-